

культурної спадщини, місця і ролі особистостей. **На рівні культурно-освітньої політики держави слід значно посилити і соціальний статус інститутів музеєзнавства, і роль музейної педагогіки у вихованні нації, а також осучаснити зміст й ідеологію музейної справи, спрямувавши їх на удосконалення національно-патріотичного виховання.**

Тому **перспектива педагогічних досліджень** має формуватися, зокрема, навколо значущих проблем ролі і місця: а) музейної педагогіки у націє-державотворчих процесах; б) національної і світової культурної цивілізаційної спадщини в освітніх стратегіях «нової української школи»; в) інноваційних форм, напрямів, засобів у навчально-виховному процесі у вимірі впровадження цінностей музейної педагогіки.

Список літератури:

1. Державна національна програма «Освіта». Україна ХХІ століття». – Київ.- «Райдуга», 1994. – С.7-9.
2. Педагогічна майстерність: Підручник/ За ред. І.А.Зязюна. – К.: Вища школа, 1997. – С.147.
3. Стратегія національно-патріотичного виховання дітей та молоді на 2016-2020 роки. [Електронний ресурс].-Режим доступу : <http://www.president.gov.ua/documents>
4. Зязюн І.А. Педагогіка добра: ідеали і реалії: Наук.-метод. посіб.- К.: МАУП, 2000. – С.301.

*Фрадкіна Н.В.
м. Харків, Україна*

КОЗАЦЬКА МОДА В СУЧАСНІЙ ЕСТЕТИЦІ

Сучасний стан нашого суспільства характеризується зростанням етнічної свідомості народу, посиленням його інтересу до вітчизняної історії та культури. У цей період особливо вагомим значення набувають загальнокультурні фактори, що впливають на формування менталітету українців, збереження їх самобутності через рідну мову, традиційний одяг, звичаї та обряди предків.

Глибина та багатство української культури та традицій дійсно вражають. Сьогодні майже у кожного українця є вишиванка, а з кож-

ним роком етно-мотиви у суспільстві стають все більш популярними та модними. Це проявляється у всьому – в одязі, аксесуарах, прикрасах, сувенірах, інтер'єрі. Навіть у культурі спілкування. Етнічний одяг став «родзинкою» образів сучасної вуличної моди. Етнічні елементи долучаються до джинсів і до шортів, застосовуються зі спідницею і в костюмі – молодь успішно створює свій стиль. Зараз, у часи, коли Україна обороняє свою незалежність, вишита сорочка не лише модний тренд, а й спосіб національної ідентифікації, повернення свого національного обличчя. Сьогодні козацькими чубами нікого не здивуєш, старовинна козацька зачіска отримала друге сучасне народження. Оселедець Запорізької Січі зараз вже став трендом серед молоді. Такі оселедці можуть бути різних форм і модифікацій: «чубатих» хлопців» можна побачити скрізь в Україні – у Львові та Житомирі, Одесі та Харкові. Наприклад, олімпійський чемпіон з боксу Олександр Усик своєю візитною карткою зробив оселедець. До речі, срібний призер Олімпіади в Лондоні, ще один український боксер, Денис Беринчик теж виступав з оселедцем. Можна сміливо говорити про якусь вже усталену моду на оселедці, яка підкорила Україну.

Мода (франц. *mode*, від лат. *modus* – міра, правило) – панування в певний час тих чи інших смаків щодо одягу, предметів людського вжитку тощо.[3,С.238]. Однак при вживанні слова мода, яким завжди мається на увазі постійне і з позицій розуму недостатньо зрозуміле прагнення до зміни всіх форм прояву культури, зазвичай мають на увазі саме одяг.

Історія моди так само стара, як і історія костюма. З того моменту, коли людина відкрила значення одягу як засобу захисту від несприятливих впливів природи, залишалося небагато культурних кроків до тих пір, поки вона не почала міркувати про її естетичні та стилізаційні функції, почала сприймати одяг як важливий елемент світу прекрасного і досконалого. Одяг став тим об'єктом, в якому людина, очевидно, найбільш безпосередньо та яскраво змогла висловити свій художній світогляд. Таким чином, одяг людини – це зовсім не оболонка, зовнішня ознака чи випадкове, несуттєве додавання: він у набагато значнішому ступені, на наше переконання, ніж решта з речового оточення людини (меблі, квартира, предмети побуту), являє собою безпосередній символ її індивідуального існування, а також свідчить про існування певної соціокультурної групи, цілої нації чи визначеної культурної епохи.

Іммануїл Кант, описуючи моду, ключовими у визначенні поняття «мода» вважає корінні зміни в способі життя людей: «Виходячи з

самого поняття, можна сказати, що будь-яка мода – це мінливий образ життя». Інший філософ і соціолог Георг Зіммель у своїй «Філософії моди» (1904) доводить відмінність між власне модою й одягом і розуміє моду як важливий насамперед соціальний феномен, який проявляє себе у всіх сферах життя суспільства, водночас одяг розглядається ним лише як одна з цих соціокультурних сфер. Він стверджує, що мова, манери і багато іншого також схильні до впливу моди, проте в центрі його дослідження все ж постає одяг. Сучасний філософ Жиль Ліповецький і багато в чому згодний з Зіммеlem і стверджує щодо моди наступну тезу: «Мода – це певна форма соціальних змін, яка не залежить від певного об'єкта. Вона в першу чергу є соціальний механізм, який характеризується своєрідною короткостроковістю і більшою чи меншою мірою мінливості і впливає на вельми різноманітні сфери життя груп осіб» [1, С.11]

З цієї точки зору, стає зрозумілим потяг сучасної молоді до одягу предків. Популярна сьогодні «вишиванка» – мала частина наявної української культурної спадщини, що відображає лише частку колориту козацької старшини.

Цікавим стає дослідити, як змінювався одяг у Запорізьких козаків, які важливі еволюційні періоди і знахідки були у ньому. Д. Яворницький у своїй знаменитій «Історії Запорізького козацтва» [3] досліджує еволюцію козацького одягу, або скоріше, у наших термінах, козацької моди.

За словами визначного історика, одяг запорізьких козаків початково був надто простим, оскільки на початку свого історичного існування запорізькі козаки не могли поважно навіть думати про те, щоб займатися своєю зовнішністю й виряджатися в дорогі «шати», козак і злидні тоді були синонімами. Таким чином, український одяг козака речовинно і ментально втілював його світогляд: прагнення до свободи та ненависть до багатіїв-панів. Доброта і порядність, безкорисливість і висока самодисципліна, щедрість і совість, повага і чуйність – притаманні запорожцю головні чесноти.

Але з плином часу змінювався світогляд та змінювалася і козацька мода. Д. Яворницький зазначає: «з одного боку вдалі війни, з другого й сам розвиток життя багато змінили в поняттях і побуті запорізьких козаків: розбивши татар чи турків, пограбувавши панів чи євреїв, козаки, повертаючись на Січ, привозили з собою безліч грошей, одягу й дорогих тканин». Одяг стає наочним втіленням перемог над ворогом і підкреслює нове світосприйняття та саморозуміння, самоповагу запо-

різького козацтва. Звернемось знову до свідчень Д. Яворницького: «Шапка на запорожцеві оксамитна, червона з кутами, а околиця завширшки зо три пальці, сіра чи чорна; згори у нього жупан з найдорожчого червоного сукна, горить, як вогонь, просто очі сліпить, а знизу черкеска з вильотами, або синя, або голуба; штани сукняні сині, широкі – так і висять майже над носками чобіт; чоботи червоні; на ладунці золото чи срібло; навіть перев'язь у позолоті, а шабля при боці вся в золоті – так і сяє. Йде і землі не торкається».[4, С 162]

На якомусь етапі розвитку козацької моди одяг стає важливим мотиваційним чинником. «Багатий одяг запорожців при їхніх поїздках на Україну, – справедливо зауважує Каховський, – часом був не більш ніж розкішним etalage¹¹ у магазині для приманки покупців. Багато хто, спокусившись запорізькою розкішшю, йшов у свою чергу шукати здобичі й слави і примножувати собою запорізьке військо та його значення».[2, С.164]Тобто ми можемо констатувати, що одяг стає частиною іміджу козака, але справжній козак залишається поза межами лише модної оболонки, прагнучи передати через одяг своє прагнення до незалежності.

Таким чином, можна зазначити, що козацький одяг (мода) є складовою сучасної естетики, із залученням до неї козацької старовинної моди відбувається зміна світогляду сучасної людини. Козацька мода також нами розглядається як унікальний феномен української культури у ретроспективі і потребує подальшого філософського та культурологічного дослідження.

Традиційне українське вбрання – один із символів українства, складова, без якої немислима національна ідентичність українського народу. Одна з головних ролей національної культури – у самопізнанні, самотворенні українського народу з метою збереження його національно-культурної самоідентифікації через народний одяг є неocenною, бо коріння народних традицій правдиві і міцні. Козацька мода відіграє таку роль по самовідтворенню національної культури і національного світогляду.

Список літератури:

1.Ларс Свендсен. Философия моды / Перевод с норвежского А.Шипунова. - М.: Прогресс-Традиция, 2007. - 256 с

2.Каховский В. Опыт изучения войн Богдана Хмельницкого. – Сборник сочинений офицеров Николаевской академии Генерального штаба, 1863 г.

3.Тофтул М. Г. Сучасний словник з етики. – Житомир: Вид-во ЖДУ ім.І. Франка, 2014. – 416с

4.Яворницький Д.І. Історія запорізьких козаків. 1 том. Львів: видавництво «Світ».1990.- 319 с

*Фурманець Б.І.
м.Харків, Україна*

СОЦІАЛЬНО-ПСИХОЛОГІЧНЕ ОБГРУНТУВАННЯ ЕВРИСТИЧНОЇ МОДЕЛІ ОСОБИСТОСТІ ЛІДЕРА

В статті розглядаються важливі аспекти соціально-психологічного обґрунтування евристичної моделі особистості лідера в контексті її зв'язку з умовами навчальної діяльності студентських груп та їх життєдіяльності. Такий підхід актуалізує творче відтворення лідерської діяльності у напрямку покращення навчання і життєдіяльності студентських груп. Викладається комплекс компонентів змісту евристичної моделі особистості лідера, які у своїй єдності визначають її структуру.

Аналіз проблеми в наукових джерелах свідчать про те, що ефективність лідерської діяльності, в найбільшій мірі, визначається евристичним підходом – оновленими, творчо спільними діями і стосунками лідера і членів певної групи студентів. Автори Великої психологічної енциклопедії акцентують увагу на евристичній діяльності лідера, яка характеризується спільними, творчими роздумами, креативними соціально-психологічними стосунками в певній групі [2].

Найважливіші науково-теоретичні аспекти обґрунтування евристичної моделі особистості лідера є у працях А.В. Петровського і М.Г. Ярошевського, Е.С. Кузьміна, В.Е. Семенова, В.В. Ягупова, Маслоу А. та ін. Психологи визначають думку, що саме подібна модель, яка постає у соціально-психологічному аспекті, повинна мати універсальну структурну побудову [3,4,5,6]. Своєрідну соціально-психологічну позицію, щодо моделі, виклав Вірджинія Н. Квін, на думку якого вона сприяє взаємодії множини компонентів у цілісній системі лідерства [1].